

ရှာသိစပါး

အထွက်တိုးနှုန်းပညာများ

မာတိကာ

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁။	ရာသီစပါး ဆိုသည်မှာ	၁
၂။	ပေါ်ဆန်းမွှေးတစ်ကေ (၈၀) တင်း ထွက်သော လယ်သမားသူရဲကောင်း	၂
၃။	ရာသီစပါးအထွက်တိုးစေရန် လိုက်နာရမည့် နည်းလမ်း(၅)ချက်	၃
၁။	မျိုးသန့်အဆင့်စပါးကိုသုံးပါ	၃
၂။	သက်တမ်း (၅) လ မကျော်စေရပါ	၃
၃။	သတ်မှတ်ကောက်ကွက် ဝင်အောင်စိုက်ပါ	၅
၄။	လက်ဆများများ စိုက်ပါ	၆
၅။	ဓါတ်မြေဩဇာ (၃) မျိုး အချိုးကျအသုံးပြုပါ	၆
၄။	တမန်းကောင်းမှ စပါးထွက်မည်	၇
၅။	အောင်ရေထိမ်းရန် ရေမြှုပ်ကန်သင်း ပြုလုပ်ပါ	၇
၆။	အပင်မယိုင်လဲရန် နည်းလမ်းများ	၇
၇။	ဓါတ်မြေဩဇာ မပျောက်ဆုံးအောင် ထည့်သွင်းနည်း	၈
၈။	ပိုတက်ဓါတ်မြေဩဇာ ချို့တဲ့ခြင်း လက္ခဏာနှင့် ကုသခြင်း	၉
၉။	ရွက်ခြောက်ရောဂါလက္ခဏာနှင့် ကာကွယ်နည်း	၉

ဇယား

အမှတ်	အကြောင်းအရာ	ပမာဏ
၁	လှည့်လည်ရန် နှစ်ပတ်လည်	၁၀
၂	လှည့်လည်ရန် (၈၀) နှစ်ပတ်လည်	၈
၃	လှည့်လည်ရန် (၈၀) နှစ်ပတ်လည်	၈
၄	လှည့်လည်ရန် (၈၀) နှစ်ပတ်လည်	၈
၅	လှည့်လည်ရန် (၈၀) နှစ်ပတ်လည်	၈
၆	လှည့်လည်ရန် (၈၀) နှစ်ပတ်လည်	၈
၇	လှည့်လည်ရန် (၈၀) နှစ်ပတ်လည်	၈
၈	လှည့်လည်ရန် (၈၀) နှစ်ပတ်လည်	၈
၉	လှည့်လည်ရန် (၈၀) နှစ်ပတ်လည်	၈
၁၀	လှည့်လည်ရန် (၈၀) နှစ်ပတ်လည်	၈
၁၁	လှည့်လည်ရန် (၈၀) နှစ်ပတ်လည်	၈
၁၂	လှည့်လည်ရန် (၈၀) နှစ်ပတ်လည်	၈
၁၃	လှည့်လည်ရန် (၈၀) နှစ်ပတ်လည်	၈
၁၄	လှည့်လည်ရန် (၈၀) နှစ်ပတ်လည်	၈
၁၅	လှည့်လည်ရန် (၈၀) နှစ်ပတ်လည်	၈
၁၆	လှည့်လည်ရန် (၈၀) နှစ်ပတ်လည်	၈
၁၇	လှည့်လည်ရန် (၈၀) နှစ်ပတ်လည်	၈
၁၈	လှည့်လည်ရန် (၈၀) နှစ်ပတ်လည်	၈
၁၉	လှည့်လည်ရန် (၈၀) နှစ်ပတ်လည်	၈
၂၀	လှည့်လည်ရန် (၈၀) နှစ်ပတ်လည်	၈

၁၉၉၉ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ

ပထမအကြိမ်၊ အုပ်စု (၃၀၀၀)

၂၀၀၁ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ

ဒုတိယအကြိမ်၊ အုပ်စု (၃၀၀၀)

ရာသီစပါး အထွက်တိုးနည်းပညာများ

ရာသီစပါး ဆိုသည်မှာ

ရာသီစပါးများကို တစ်ကေ တင်း (၈၀) ထွက်အောင် စိုက်ပျိုးနိုင်သည်။

ရာသီစပါးဆိုသည်မှာ စိုက်ချိန်မည်သို့ပင် ကွာခြားသော်လည်း ရိတ်သိမ်းချိန်၊ လွန်စွာ မကွာခြားသော မျိုးများဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ရာသီစပါးများကို စောစော စိုက်ခဲ့လျှင် သက်တမ်းရှည်ပြီး နောက်ကျစိုက်လျှင် သက်တမ်းတိုမည် ဖြစ်ပါသည်။

လက်ရှိ စိုက်ပျိုးနေသော ရာသီစပါးများမှာ နံကား၊ မီးကောက်၊ အင်းမရဲဘော် စသည့် ကောက်လတ်စပါးမျိုးများနှင့် ပေါ်ဆန်း၊ ငကျွဲ၊ မီးဒုံး၊ ငစိန် စသော ကောက်ကြီး မျိုးများ ဖြစ်ပါသည်။ ကောက်ညှင်းမျိုးများနှင့် လုံးသွယ်မွှေး စပါးမျိုးများသည်လည်း ရာသီစပါးမျိုးများ ဖြစ်ကြပါသည်။

ကောက်လတ်မျိုးများဖြစ်သော နံကား၊ မီးကောက်၊ အင်းမရဲဘော် စပါးမျိုးများ သည် ရှေးစာဆိုဖြစ်သော 'ဖုံးတုံးလုံးတုံး တန်ဆောင်မုန်း' စကားနှင့်အညီ တန်ဆောင်မုန်း လပြည့်ဝန်းကျင်တွင် ပန်းပွင့်ပြီး တစ်လကြာ နတ်တော်လပြည့် ဝန်းကျင်တွင် မောင်းညှိ ရိတ်သိမ်းနိုင်ပါသည်။

ထိုနည်းအတူ ပေါ်ဆန်း၊ ငကျွဲ၊ မီးဒုံး၊ ငစိန်စသော ကောက်ကြီးများသည် တန်ဆောင်မုန်းလကုန်တွင် ပန်းပွင့်ပြီး နတ်တော်လကုန်တွင် မောင်းညှိပါသည်။ ကောက်ကြီးစပါးမျိုးများသည် ကောက်လတ်စပါးမျိုးများထက် (၁၅) ရက်ခန့် နောက် ကျပြီးမှ ရင့်မှည့်ပါသည်။

လုံးသွယ်မွှေး စပါးမျိုးသည် သီတင်းကျွတ်လပြည့် ပတ်ဝန်းကျင်တွင် ပန်းပွင့်ပြီး တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်ကျော်တွင် မောင်းညှိပါသည်။

ရွှေဝါထွန်း၊ မနောသုခ၊ သီးထပ်ရင် စပါးမျိုးများသည် ရာသီစပါး မဟုတ်ကြပါ။ အသက်ရက်အထွက်ကောင်း စပါးမျိုးများဖြစ်ပါသည်။ တစ်နှစ်အတွင်း မည်သည့် အချိန် တွင် စိုက်သည်ဖြစ်စေ အသက်ရက်ပြည့်သည်နှင့် သီးပွင့်ရင့်မှည့်ကြပါသည်။

ရာသီစပါးများသည် အရွက်ပျော့၍ နွဲ့သဖြင့် အထွက်ကောင်းစပါးများကဲ့သို့ ခပ်စိပ်စိပ် စိုက်၍ မရပါ။ အထွက်ကောင်းစပါးမျိုးကဲ့သို့ စိပ်စိပ်စိုက်လျှင် ရွက်ဖားထိုး၍ အပင်ဟုန်ပြီး ယိုင်လဲတတ်ပါသည်။ စောစောစိုက်မိလျှင် ရာသီမရောက်မချင်း မသီး မပွင့်ရသဖြင့် အရပ်ရှည်ပြီး ပို၍ယိုင်လဲတတ်ပါသည်။ အထွက်ကောင်း အသက်ရက် စပါးများတွင် အရွက်မာကြောပြီး မနွဲ့သောကြောင့် ခပ်စိပ်စိပ် စိုက်နိုင်ပါသည်။ ထို့ပြင် အသက်ရက်တိုတိုနှင့် သီးပွင့်ကြ၍ အရပ်မရှည်သဖြင့် ဓာတ်မြေဩဇာများများ ထည့် သည့်တိုင် မယိုင်လဲနိုင်ပါ။

သုတေသနပညာရှင်များ၏ စမ်းသပ်ချက်အရ သီးပွင့်ရင့်မှည့်ချိန်တွင် စပါးပင် လေတိုက်မိုးရွာဒဏ်မခံနိုင်သောကြောင့် အပင်လဲခဲ့လျှင် အဖျင်းများပြီး စပါးအထွက် လျော့ကြောင်း သိရပါသည်။ အကယ်၍ ရင့်မှည့်ကာနီးမှာ အပင်လဲသွားလျှင် ဆန်ထွက် မကောင်းသည့်အပြင် အကျိုးအကြေး များပါသည်။ ရောင်းချရာတွင်လည်း ဆန်ရောင် ဆန်သား မကောင်း၍ ဈေးကောင်းမရနိုင်ပါ။ ထို့ကြောင့် ရာသီစပါးများသည် အထွက်နှုန်း တင်း (၅၀-၆၀) ပတ်ဝန်းကျင်ထက် ပို၍မထွက်ကြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ပေါ်ဆန်းမွှေး တစ်ဧက (၈၀) တင်း ထွက်သော လယ်သမား သူရဲကောင်း

ဧရာဝတီတိုင်း၊ မအူပင်မြို့နယ်၊ အောင်ဟိတ်ကျေးရွာအုပ်စု ညောင်းပင်ဂရက် ကျေးရွာမှ တောင်သူ သူရဲကောင်း ဦးဘထွန်းသည် ရာသီစပါးဖြစ်သော ပေါ်ဆန်းမွှေးကို တစ်ဧက တင်း (၈၀) နှုန်းထွက်အောင် စိုက်ပျိုးနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ဦးဘထွန်း၏ လယ်သည် ရေကြီးကွင်းများ ဖြစ်သည်။ နှစ်စဉ် ရေမြုပ်ခံရ၍ ပုံမှန်အထွက်သည် တင်း (၄၀) အထက် ပိုမရခဲ့ပါ။ သူသည် နှစ်စဉ် ဝါဆိုလတွင် စိုက်လေ့ ရှိပါသည်။ တချို့နှစ်များတွင် ရေနစ်ခံရ၍ (၂) ခါ စိုက်ခဲ့ရကြောင်း သိရပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ စိုက်ပြီး ရေနစ်သောကြောင့် ရေလွတ်သည့် ဝါခေါင်လသို့ပြောင်းပြီး တစ်လ နောက်ဆုတ်၍ စိုက်လိုက်သဖြင့် ပေါ်ဆန်း မွှေးတစ်ဧကမှ အံ့ဩလောက်ဖွယ် တင်း (၈၀) နှုန်း ထွက်ခဲ့ကြောင်း သိရပါသည်။

ယိုးဒယားနိုင်ငံတွင် ရာသီစပါးဖြစ်သော လုံးသွယ်မွှေးကို တစ်ဧက တင်း(၁၀၀) ကျော် ထွက်ရှိအောင် စိုက်ပျိုးနိုင်ကြောင်း သိရပါသည်။

ထို့ကြောင့် မအူပင်မှ တောင်သူ သူရဲကောင်းကြီး ဘကြီးထွန်း၏ ပေါ်ဆန်းမွှေး တစ်ဧက တင်း (၈၀) နှုန်း ထွက်ခဲ့သည့် စံချိန်ကို ရည်မှန်း၍ ဆောင်ရွက်သွားကြရန် တိုက်တွန်းလိုပါသည်။

ရာသီစပါးအထွက်တိုးစေရန် လိုက်နာရမည့်နည်းလမ်း (၅) ချက်

ရာသီစပါး အထွက်တိုးရန်၊ တိတိကျကျ လိုက်နာရမည့် အချက် (၅) ချက် ရှိပါသည်။ အဆိုပါ (၅) ချက်မှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည် -

(၁) မျိုးသန့် အဆင့် စပါးကို သုံးပါ။

(နံ့ကား၊ မီးကောက်၊ ရဲဘော်လတ်၊ လုံးသွယ်မွှေး၊ ပေါ်ဆန်းမွှေး၊ ငကျွဲ၊ မီးဒုံး၊ အင်းမရဲဘော်၊ ရွှေမန်း -၁)

(၂) သက်တမ်း (၅) လ မကျော်စေရပါ။

ဒုတိယအချက်မှာ ရာသီစပါးအထွက်တိုးရန် သက်တမ်း (၅) လထက် မကျော်စေရပါ။ မအူပင်မှာ ဘကြီးထွန်းကဲ့သို့ ပေါ်ဆန်းမွှေးကို ဝါဆိုလပြည့်တွင် ပျိုးထောင်ပြီး ဝါခေါင်လပြည့်တွင် စိုက်မည်ဆိုလျှင် နတ်တော်လတွင် ရိတ်ရမည် ဖြစ်၍ သက်တမ်း (၅) လ ပတ်ဝန်းကျင်သာ ရှိပါမည်။

ဝါဆိုလပြည့်ထက်စော၍ လုံးပျိုးမထောင်ရန် လိုပါသည်။ ဝါဆိုလပြည့်နေ့ထက် နောက်ကျ၍ ပျိုးထောင်ပါလျှင် သက်တမ်း (၅)လထက် လျော့သွား၍ ပိုပြီး အထွက်ကောင်းပါသည်။

သုတေသနပညာရှင်များ၏ လေ့လာတွေ့ရှိချက်အရ သက်တမ်းကို (၅) လထက် ကျော်ထားလျှင် အပင်အရပ်ရှည်ပြီး အနှံထွက်သည့်အခါ လေဒဏ်မိုးဒဏ် မခံနိုင်သဖြင့် စပါးပင် လဲတတ်ပါသည်။ လဲခဲ့လျှင် အဖျင်းများ၍ အထွက်ကျဆင်းပါသည်။ ဆန်အထွက်

နံ့ကား၊ မီးကောက်၊ အင်းမရဲဘော် စပါးမျိုးများသည် ကောက်လတ်ရာသီ စပါးမျိုးများဖြစ်သောကြောင့် မည်သည့် အချိန်စိုက်စိုက် နတ်တော်လပြည့် ပတ်ဝန်းကျင်၌ မောင်းညံ့ပါသည်။ ထို့ကြောင့် သက်တမ်း (၅) လ မကျော်စေရန် ဝါဆိုလပြည့်ထက် စောပြီး မစိုက်ကြရန် အထူးသတိပြုရမည် ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် နောက်အကျဆုံး ပျိုးထောင်ရမည့်ရက်၊ တစ်နည်းအားဖြင့် နောက်ဆုံး စိုက်ရမည့်ရက်မှာ စပါးသက်တမ်း (၃) လထက် မနည်းစေရန် တော်သလင်းလပြည့်နေ့ နောက်ဆုံးထားပြီး ပျိုးထောင် ကြပက်ရပါမည်။ စပါးပင်သက်တမ်း (၃) လထက်နည်းလျှင် စပါးအထွက် ကျဆင်းနိုင် ပါသည်။

(၃) သတ်မှတ်ကောက်ကွက် ဝင်အောင်စိုက်ပါ

တတိယလိုက်နာရမည့်အချက်မှာ ကောက်ကွက်ကို ဝင်အောင် စိုက်ပျိုးခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ရာသီစပါးမျိုးများ၏ သက်တမ်းကို အထွက်ကောင်းမျိုးများ၏ သက်တမ်း နှင့်အညီ (၅) လအထိ လျော့ချလိုက်သော်လည်း အထွက်ကောင်း စပါးမျိုးများကဲ့သို့ ကောက်ကွက် တစ်သိန်းခုနှစ်သောင်းအထိ စိပ်စိပ်စိုက်၍ မရပါ။ အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော် ရာသီစပါးများ၏ အရွက်များသည် ပျော့ပြောင်းပြီး နွဲ့နေ၍ ကောက်ကွက်စိပ်လွန်းလျှင် ရွက်ဖားထိုးပြီး အပင်ဟုန်ကာ ယိုင်လဲတတ်ပါသည်။

ထို့ကြောင့် တစ်ဧကတွင် ကောက်ကွက် (၁) သိန်းမှ (၁) သိန်း (၁) သောင်း အတွင်း ဝင်အောင် စိုက်ကြရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ကောက်ကွက် (၁) သိန်းမှ (၁) သိန်း (၁) သောင်းအတွင်း ရရှိစေရန် တန်းကြား (၈) လက်မ၊ ပင်ကြား (၈) လက်မ၊ (၈- လက်မပတ်လည်) သို့မဟုတ် တန်းကြား (၉) လက်မ၊ ပင်ကြား (၆) လက်မနှင့် စိုက် ပျိုးနိုင်ပါသည်။

အကယ်၍ ဝါဆိုလပြည့်တွင် ပျိုးမထောင်ဖြစ်၍ ဝါခေါင်၊ တော်သလင်းရောက်မှ ပျိုးထောင်ဖြစ်ပါက စပါးပင် (၅) လထက် သက်တမ်းတိုသွားသောကြောင့် တန်းကြား (၈) လက်မ၊ ပင်ကြား (၆) လက်မ နှင့် ကောက်ကွက် (၁) သိန်း (၃) သောင်း စိုက်ပျိုး

ရပါမည်။ ကောက်ကွက်ကြဲလျှင် စပါးအထွက်နည်းမည်ဖြစ်၍ စပါးအထွက်တိုးစေရန် ကောက်ကွက်စိပ်စိပ် စိုက်ပျိုးကြရမည် ဖြစ်ပါသည်။

(၄) လက်ဆများများ စိုက်ပါ

စတုတ္ထ လိုက်နာရမည့်အချက်မှာ လက်ဆများများ စိုက်ပျိုးရန် ဖြစ်ပါသည်။ ရာသီစပါးများကို သက်တမ်း (၅) လအထိ လျှော့ချလိုက်သောကြောင့် ပင်ပွားချိန် တိုသွားမည် ဖြစ်ပါသည်။ ကောက်ရိုးသာ ထွက်မည့် ပင်ပွားများနေရာတွင် စပါးနံ့ကောင်း ကောင်းထွက်မည့် ပျိုးပင်များ ပိုထည့်လိုက်ခြင်းဖြင့် စပါး ပိုထွက်လာမည် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကောက်ကွက်နှင့်လက်ဆကို ချိန်ဆ၍ တိုးရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

စပါးစိုက်ပျိုးကြရာတွင် ပုံမှန်အားဖြင့် လက်ဆ (၂) ပင် (၃) ပင်နှင့် စိုက်ကြပါ သည်။ ရာသီစပါးအထွက်တိုးရေးတွင် (၂)ပင် (၃)ပင်နှင့် မရတော့ပါ။ (၄)ပင် (၅)ပင် (၆)ပင်အထိ လက်ဆများများနှင့် စိုက်မှသာလျှင် အထွက်တိုးလာမည် ဖြစ်ပါသည်။ တရုတ်ပြည်တွင် ကောက်ကွက်တစ်ကွက်၌ ကောက်ချက် (၂) ချက် စိုက်ပါသည်။ ထိုသို့ စိုက်ခြင်းဖြင့် လက်ဆမှာ မူလထက် (၂) ဆများ၍ အထွက်တိုးခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် စပါးအထွက်တိုးစေရန် လက်ဆများများ စိုက်ပျိုးရန် လိုအပ်ပါသည်။

(၅) ဓာတ်မြေဩဇာ (၃) မျိုး အချိုးကျ အသုံးပြုပါ

ပဉ္စမ လိုက်နာရမည့်အချက်မှာ ဓာတ်မြေဩဇာ (၃) မျိုးကို အချိုးကျ သင့်တင့်စွာ ထည့်သွင်းရန် ဖြစ်ပါသည်။ တီစူပါနှင့် ပိုတက်ဓာတ်မြေဩဇာ (၂) မျိုးကို မြေခံမှာ မဖြစ်မနေ ထည့်သွင်းရပါသည်။ နုန်းမဝင်သော လယ်တွင် ပုလဲမြေဩဇာကို တီစူပါ၊ ပိုတက်တို့နှင့်အတူ မြေခံထည့်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။ နုန်းဝင်သော လယ်တွင်မူ ပုလဲမြေ ဩဇာကို လိုအပ်မှ ထည့်သွင်းသင့်ပါသည်။

- ကောက်စိုက်ပြီး (၂၀) ရက်ခန့်အကြာ အပင်ပွားချိန်၌ ဒုတိယအကြိမ် ပုလဲမြေဩဇာကို ထည့်သွင်းရပါမည်။

- ပုလဲမြေဩဇာကို စပါးပင်က လိုအပ်မှ ထည့်သင့်ပါသည်။ များများထည့်မိလျှင် စပါးပင်ဟုန်ပြီး လဲတတ်ပါသည်။

တမန်းကောင်းမှ စပါးထွက်မည်

တမန်းမကောင်းလျှင် စပါးမစိုက်ရန် ဖြစ်ပါသည်။ တမန်းမကောင်းဘဲ စိုက်လျှင် စပါးအထွက်တိုးမည် မဟုတ်ပါ။

အောင်ရေထိမ်းရန် ရေမြုပ်ကန်သင်း ပြုလုပ်ပါ

အောင်ရေလှောင်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ အောင်ရေမရလျှင် ရေငတ်ပြီး စပါးထွက်မည်မဟုတ်ပါ။ အောင်ရေ လုံလုံလောက်လောက်ရရှိချိန် မိုးမကျမီကတည်းက ကန်သင်းများကို (၂) ပေအထိ မြင့်ထားရပါမည်။ တစ်နည်းအားဖြင့် ရေမြုပ်ကန်သင်းဟုလည်း ခေါ်နိုင်ပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် မိုးကာလတွင် ရေမြုပ်နေပြီး မိုးအကုန်ရေကျချိန်တွင် ရေကို လှောင်ပြီး ထိန်းသိမ်းထားသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ရေမြုပ်ကန်သင်းနှင့် ရေလှောင်ခြင်းသည် ငွေကုန်အသက်သာဆုံး နည်းလမ်းဖြစ်ပါသည်။ အကယ်၍ ရေမြုပ်ကန်သင်းမရှိလျှင် ရေစုပ်စက် ဖြင့် ရေတင်ရ၍ ငွေကုန်ကြေးကျများမည် ဖြစ်ပါသည်။ ချောင်းမြောင်းနှင့် နီးလျှင် ချောင်းပိတ်၊ မြောင်းပိတ်ကို မိုးမကုန်မီ လုပ်ထားရပါမည်။ မြစ်နှင့်နီးလျှင် မြစ်ရေကို ရေစုပ်စက်ဖြင့် တင်နိုင်ပါက ငွေကုန်ကျမည် ဖြစ်သော်လည်း စပါးအောင်ရေ မပြတ်သဖြင့် စပါးအထွက် မကျဆင်းနိုင်ပါ။

အပင်မယိုင်လဲရန် နည်းလမ်းများ

ရာသီစပါးအထွက်တိုးရေးတွင် သုတေသနပညာရှင်များ စမ်းသပ်တွေ့ရှိထားသည်မှာ အကယ်၍ ရေမကျသဖြင့် ပျိုးသက် တစ်လနှင့် မစိုက်နိုင်ပါက ပျိုးသက် တစ်လခွဲသားအထိထား၍ စိုက်ခဲ့သည့်တိုင်အောင် စပါးတစ်နှံ၏ အောင်စေ့ရာခိုင်နှုန်း ကျဆင်းမသွားနိုင်ဟု ဆိုပါသည်။ ပျိုးသက် တစ်ခွဲထက် ကျော်သွားလျှင် ထွက်လာ

သော အနံ့များသည် အောင်စေ့ရာခိုင်နှုန်း လျော့နည်းပြီး အထွက်ကျဆင်းနိုင်ပါသည်။ အကယ်၍ ပျိုးသက် တစ်လခွဲကျော်လျှင် ကောက်ကွက်နှင့် လက်ဆ ပိုစိပ်ရန် လိုအပ်မည် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ ပျိုးသက် တစ်လခွဲနှင့် စိုက်ပျိုးခြင်းသည် အောင်စေ့ ရာခိုင်နှုန်းကို မထိခိုက်သည့်အပြင် စပါးပင်အရပ်ကို ပုသွားစေမည်ဖြစ်၍ အပင်ယိုင်လဲမှု သက်သာ သည်ဟု ဆိုပါသည်။

အပင်မယိုင်လဲစေသော အခြားနည်းလမ်းတစ်ခုမှာ ကြခင်းစနစ်ဖြစ်ပါသည်။ ကြခင်းစနစ်နှင့် စိုက်ပျိုးမည်ဆိုပါက ထယ်စာခဲကြီးကြီးနှင့် မြေပြင်ထားသော လယ်ကွက် ထဲတွင် ကြပက်သင့်ပါသည်။ ထိုသို့ ကြပက်လိုက်ခြင်းဖြင့် ထယ်စာခဲများအကြား ကျသွား သော မျိုးစေ့များမှ ပေါက်လာသောအပင်သည် အရပ်ပုလေ့ရှိပြီး အပင် မယိုင်လဲနိုင် ကြောင်း သုတေသနပညာရှင်များမှ စမ်းသပ်တွေ့ရှိသည်ဟု ဆိုပါသည်။

ဓာတ်မြေဩဇာ မပျောက်ဆုံးအောင် ထည့်သွင်းနည်း

မြန်မာ့စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းမှ ဖြန့်ဝေထားသော စာစောင်တစ်စောင်တွင် အစိမ်း ရောင်စဉ် (၇) မျိုးကို ဖော်ပြထားပါသည်။ အဆိုပါရောင်စဉ် (၇) မျိုးနှင့် စပါးခင်းထဲမှ စပါးရွက်များကို တိုက်ဆိုင်ကြည့်ခြင်းဖြင့် အဆိုပါစပါးခင်းသည် ပုလဲဓာတ်မြေဩဇာ လို/မလို ချက်ချင်း သိရှိနိုင်ပါသည်။ အကယ်၍ ပုလဲဓာတ်မြေဩဇာ လိုအပ်သဖြင့် ကြပက်မည်ဆိုပါက စာစောင်တွင်ပါသော စပါးပင်သက်တမ်းတစ်လျှောက် ထောက်ခံထား သော နှုန်းထားများအတိုင်း ကြပက်သွားရမည် ဖြစ်ပါသည်။

ပုလဲဓာတ်မြေဩဇာလိုအပ်၍ ကြပက်သည့်အခါတိုင်း မြေဩဇာမပျောက်ဆုံး စေရန် တစ်သက်တာ လိုက်နာသွားရမည့်နည်းလမ်းမှာ ပုလဲဓာတ်မြေဩဇာသက်သက် မကြပက်ရန် ဖြစ်ပါသည်။ နွားချေးမှုန့်၊ ဝက်ချေးမှုန့်၊ ကြက်ချေးမှုန့်၊ မြေဆွေးမှုန့်၊ လချေး ကျောက်မှုန့် စသော သဘာဝမြေဩဇာ (၁ - ၂) တင်းနှင့် ပုလဲမြေဩဇာကို အနည်းဆုံး (၂) ရက်ခန့် ကြိုတင်ရောစပ်နှပ်ထားပြီးမှ ကြပက်ကြရန် အထူးလိုအပ်ပါ သည်။ ပုလဲမြေဩဇာချည်းသက်သက် ကြမည်ဆိုပါက တစ်ပတ်ခန့်သာ စိမ်းနေသည်ကို

တွေ့ရသည်။ သဘာဝမြေဩဇာနှင့် နှပ်ပြီးကြလျှင် (၁) လခန့်အထိ စပါးပင်စိမ်းနေသည်ကို တွေ့ရပါလိမ့်မည်။ ဆိုကဲ့သို့ (၁) လခန့် စိမ်းနေခြင်းသည် ဓာတ်မြေဩဇာ မပျောက်ဆုံးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

ပိုတက်ဓာတ်မြေဩဇာ ချို့တဲ့ခြင်း လက္ခဏာနှင့် ကုသခြင်း

အခြားတစ်ချက်မှာ စပါးပင်များကို ကြည့်လိုက်လျှင် အလယ်မှ အညွန့်အရွက်များ စိမ်းနေသော်လည်း အောက်ပိုင်းစပါးအရွက် အရင့်များ ဝါနေလျှင် ပိုတက်ခေါ် ပြာဓာတ်မြေဩဇာ လိုအပ်သည့် လက္ခဏာ ဖြစ်ပါသည်။ အဆိုပါ လက္ခဏာတွေ့လျှင် အထက်ပါ ပုလဲဓာတ်မြေဩဇာနှင့် သဘာဝ မြေဩဇာရောစပ် နှပ်ထားသော အထဲတွင် ပိုတက်ဓာတ်မြေဩဇာ (၂ - ၃) ပြည် ထပ်မံရောစပ်၍နှပ်ပြီး ကြပ်ပက်ရပါမည်။ ထိုသို့ ကြပ်ပက်ပြီး တစ်ပတ်အတွင်း အဝါရောင်များ ပျောက်သွားပါလိမ့်မည်။ အကယ်၍ ပိုတက်ဓာတ်မြေဩဇာ မသုံးလိုပါက ‘စူပါဘိုင်အို’ ခေါ်သည့် ဓာတ်ပေါင်း ဓာတ်မြေဩဇာ ဖျော်ရည်ကို သုံးလျှင် ရပါသည်။ အဆိုပါ ဓာတ်မြေဩဇာသည် ပိုတက်အပြင် အခြား အာဟာရများပါ ပါဝင်၍ ပိုပြီး စိတ်ချရပါသည်။

ရွက်ခြောက်ရောဂါလက္ခဏာနှင့် ကာကွယ်နည်း

ပိုတက်မြေဩဇာ ချို့တဲ့သဖြင့် ဝါခြင်းမျိုးမဟုတ်ဘဲ စပါးရွက် အနုအရင့် အားလုံးတွင် အဝါရောင် အစက်အပြောက်ကလေးများ တွေ့ရပါက စပါးဘက်တီးရီးယား ရွက်ခြောက်ရောဂါ ကျနေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအခါ ရေ (၁) ဂါလံတွင် တက်ထရာဆိုက် ကလင်း ဆေးတောင့် (၂) တောင့်နှုန်းနှင့် ဖျော်စပ်၍ တစ်ဧကအတွက် ဆေးရည် ဂါလံ (၂၀) ဖြန်းပေးလျှင် တစ်ပတ်အတွင်း ရောဂါပျောက်၍ စပါးရွက်များ ပြန်စိမ်းလာပါလိမ့်မည်။

လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးနှင့်ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန

မြန်မာ့စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်း

စိုက်ပျိုးပညာပေးရေးဌာနခွဲ

